

Nr 96.

Ankom till riksdagens kansli den 28 juli 1914 kl. 6 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtelse av lägenheter från förra militiebostället Grytaby nr 1 m. m. i Uppsala län.

(1:a avd.)

I en till riksdagen den 20 juni 1914 avlåten, till jordbruksutskottets förberedande behandling hänvisad proposition, nr 199, har Kungl. Maj:t under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen medgiva, att de till förra majorsbostället 4 mantal Grytaby nr 1 med lägenheten Eningeböle nr 3, en utjord, i Gryta socken av Uppsala län hörande lägenheterna Johanneslund, Pettersborg, Bromsbo, Bäckstugan och Rymningen nr 5 ävensom elva å ängen Törnet belägna, med 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 + 8, 9, 10, 11 och 12 betecknade lägenheter må var för sig med av domänstyrelsen föreslaget område från egendomen upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar och med iakttagande av de i kungl. brevet till domänstyrelsen samma dag meddelade närmare bestämmelser i fråga om tillämpningen av berörda grunder samt med förbehåll om rätt för innehavaren av lägenheten Pettersborg till fri utfartsväg över lägenheten Johanneslund och att fritt hämta vatten ur en å sistnämnda lägenhet befintlig källa samt för innehavarna av lägenheterna Bromsbo och Bäckstugan till fri utfartsväg över stamhemmanet.

I detta ärende har departementschefen till berörda statsrådsprotokoll anfört följande:

»Vid en år 1913 å förra majorsbostället 4 mantal Grytaby nr 1 med lägenheten Eningeböle nr 3, en utjord, i Gryta socken av Uppsala

Bihang till senare riksdagens protokoll 1914. 10 saml. 38 häft. (Nr 96—98.) 1

län hållen uppskattning för uppgörande av förslag till förnyad utarrendering från den 14 mars 1916 av denna egendom, som nu lämnar 1,805 kronor i årligt arrende, samt vid en, i anledning av åtskilliga framställningar om uppdelning av den till hemmanet Grytaby hörande ängen Törnet till egnahemslägenheter, år 1911 verkställd förrättning för sådan uppdelning hava förslag väckts om försäljning av lägenheter från egendomen. I skrivelse den 16 mars 1914 har domänstyrelsen underställt dessa förslag Kungl. Maj:ts prövning samt för sådant ändamål överlämnat ärendet tillhörande handlingar, däribland en av distriktslantmätaren M. Mörtsell år 1912 upprättad karta över egendomens inägor, en av Mörtsell år 1913 upprättad karta över hemskiftet samt en av Ivar Rydeberg år 1912 upprättad plankarta över ängen Törnet.

Med skrivelse den 17 april 1914 har domänstyrelsen sedermera överlämnat en till styrelsen ställd ansökning från C. J. P. Norling att få inköpa en av de till försäljning föreslagna lägenheterna.

Av handlingarna inhämtas bland annat följande.

Egendomens hemskifte är beläget vid Örsundaån omkring 1 kilometer från allmänna landsvägen mellan Enköping och Uppsala, 2.3 mil från sistnämnda stad och 2.5 kilometer från lastageplats och järnvägsstation vid Örsundsbro. Ängen Törnet är belägen invid Örsundsbro mitt emot lastageplatsen.

Egendomens hela areal utom ängen Törnet utgör enligt uppskattningsmännens uppgift 135 hektar 37.15 ar, därav 74 hektar 29 ar tomt och åker, 13 hektar 89 ar äng, 43 hektar 42.05 ar avrösningsjord samt 3 hektar 77.10 ar impediment. Ängen Törnet har en areal av 5 hektar 16 ar, bestående av åkerjord.

Å egendomen finnas sju med innehavarna enskilt tillhöriga bostadshus försedda lägenheter, av vilka lägenheterna Johanneslund, Pettersborg, Bromsbo och Bäckstugan ligga på hemskiftet och de tre övriga, som innehavas av färgaren F. G. Boström, slaktaren E. G. Sjöstedt och kronojägaren K. J. Hedbom, på ängen Törnet. Uppskattningsmännen hava föreslagit, att dels nämnda fyra å hemskiftet befintliga lägenheter med deras nuvarande innehav av jord samt det till hemmanet Grytaby hörande allmanningsskiftet Rymningen nr 5, dels ock ängen Törnet, uppdelad i tolv tomter, måtte upplåtas till egna hem. Vid tomtindelningen på ängen Törnet hade Boström och Sjöstedt på därom framställd begäran fått sina tomter något tillökade utöver nuvarande innehavet, varemot Hedboms tomt föreslagits att bibehållas vid den omfattning, den ansågs hava. Sedan innehavaren av lägenheten Johanneslund, förra barnmorskan Emma Wendt, av sagt sig rätten att inlösa lägenheten till förmån för

sin son byggmästaren J. E. Wendt, och denne framställt önskan att få lägenheten tillökad med ett intilliggande åkerstycke, hava uppskattningsmännen uppgjort nytt förslag beträffande denna lägenhet. Efter skriftväxling mellan domänintendenten i länet och domänstyrelsen i anledning av framställning från kronojägaren Hedbom att få köpa mera jord än uppskattningsmännen med sitt förslag avsett, hava, sedan Hedbom för uppskattningsmännen styrkt, att hans nuvarande innehav av mark, enligt avtal med egendomens arrendator, vore större än den tomt, som föreslagits honom till inlösen, uppskattningsmännen beträffande Hedbom ändrat sitt förslag på så sätt, att tomterna nr 7 och 8 skulle sammanslås för att hembjudas Hedbom.

Enligt uppskattningsmännens slutliga förslag skulle följande lägenheter upplåtas:

Benämning	Areal		Saluvärde		Arrendevärde
	Har	Ar	Kronor	öre	Kronor
Johanneslund	1	1.50	700	—	40
Pettersborg	—	46.40	300	—	10
Bromsbo	—	49.10	300	—	20
Bäckstugan	—	56.60	250	—	15
Rymningen nr 5	1	46.60	750	—	30
F. G. Boströms tomt nr 1	—	30.40	1,064	—	—
E. G. Sjöstedts tomt nr 2	—	29.60	1,036	—	—
Tomten nr 3	—	38.—	950	—	—
” ” 4	—	35.20	880	—	—
” ” 5	—	34.80	870	—	—
” ” 6	—	34.—	850	—	—
K. J. Hedboms tomt nr 7 och 8	—	85.65	1,651	50	—
Tomten nr 9	—	37.60	1,316	—	—
” ” 10	—	38.—	1,330	—	—
” ” 11	—	37.20	1,302	—	—
” ” 12	—	38.—	1,330	—	—

Såsom särskilt villkor vid ifrågavarande försäljning har föreslagits, att innehavaren av lägenheten Pettersborg skulle äga rätt att fritt hämta vatten ur en på lägenheten Johanneslund befintlig stensatt källa.

Enligt förslaget till tomtindelning av ängen Törnet skall 77.55 ar avsättas för gemensamt behov för samtliga tomter till vägar m. m.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i länet har icke haft något att erinra mot förslaget.

Domänstyrelsen har icke heller haft något att i huvudsak erinra mot detsamma. Vid avskiljandet av lägenheten Johanneslund borde emellertid, enligt domänstyrelsens åsikt, vägen, ägofiguren nr 68 å Mörtsells karta över hemskiftet, böra tilldelas lägenheten, varigenom densamma finge en areal av 1 hektar 3 ar, samt innehavaren av lägenheten Pettersborg till följd därav tillförsäkras fri utfartsväg över lägenheten Johanneslund. Innehavarna av lägenheterna Bromsbo och Bäckstugan borde tillförsäkras fri utfartsväg över stamhemmanet. Den mellan tomterna å Törnet i öster och väster utlagda vägen syntes ej behöva utdragas ända till vattendraget i gränsen mot Salnecke utan borde upphöra vid tomtens nr 6 nordöstra hörn. Återstoden borde tilläggas Hedboms tomt nr 7 och 8, till följd varav saluvärdet å denna kunde ökas till 1,675 kronor. Till undvikande att innehavarna av de vid ån befintliga tomterna toge olovlig väg över särskilt Hedboms tomt, borde en två meter bred gångväg till allmänna vägen upptagas å tomten nr 10 i gränsen mot tomten nr 9. I ersättning borde tomten nr 10 erhålla en en meter bred remsa av tomten nr 11. Saluvärdet å tomten nr 10 borde på grund härav nedsättas till 1,270 kronor och saluvärdet å tomten nr 11 till 1,250 kronor. Avskiljandet av lägenheterna på hemskiftet och Rymningen nr 5 ansåge domänstyrelsen böra ske genom avsöndring, men tomterna å Törnet borde avskiljas genom ägostyckning, så att vägar och strandplats bleve avsatta för gemensamt behov.

För egen del biträder jag domänstyrelsens förslag.»

Utskottet har icke funnit något att erinra mot ifrågavarande framställning, varför utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

Stockholm den 28 juli 1914.

På jordbruksutskottets vägnar:

D. PERSSON i Tällberg.

Närvarande: se utlåtande nr 98.
